

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ କାଣ୍ବ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी काण्व संहिता)

(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Kaanva Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,
ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,
ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ବିଶେଷାଦେଶ୍ୟ ଅଧ୍ୟାୟ

॥ ଅଧୈକୋନତ୍ରିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ସମାସ୍ତାଗ୍ନ ଋତବୋ ବର୍ଧୟନ୍ତୁ ସଂବସ୍ରରା ଋଷୟୋ ଯାନି ସତ୍ୟା ।
ସଂ ଦିବ୍ୟେନ ଦୀଦିହି ରୋଚନେନ ବିଶ୍ୱା ଆ ଭାହି ପ୍ରଦିଶଶ୍ଚତସ୍ରଃ ॥୧॥ ୧

ସଂ ଚେଧ୍ୟସ୍ମାଗ୍ନେ ପ୍ର ଚ ବୋଧୟୈନମୁକ ତିଷ୍ଠ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ।
ମା ଚ ରିଷଦୁପସତ୍ତା ତେ ଅଗ୍ନେ ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତେ ଯଶସଃ ସନ୍ତୁ ମାନେ ॥୨॥ ୨

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ବୃଣତେ ବ୍ରାହ୍ମଣା ଇମେ ଶିବୋ ଅଗ୍ନେ ସଂବରଣେ ଭବା ନଃ ।
ସପତ୍ନଃ ନୋ ଅଭିମାତିଜିଜ୍ଞ ସ୍ତେ ଗୟେ ଜାଗୃହ୍ୟପ୍ରୟୁକ୍ତନ୍ ॥୩॥ ୩

ଇହୈବାଗ୍ନେ ଅଧି ଧାରୟା ରୟିଂ ମା ତ୍ୱା ନି କ୍ରନ୍ତୁର୍ବଚିତୋ ନିକାରିଣଃ ।
କ୍ଷତ୍ରମଗ୍ନେ ସୁୟମମସ୍ତୁ ତୁଭ୍ୟମୁପସତ୍ତା ବର୍ଧତାଂ ତେ ଅନିଷ୍ଟତଃ ॥୪॥ ୪

କ୍ଷତ୍ରେଣାଗ୍ନେ ସ୍ୱାୟୁଃ ସଂ ରଭସ୍ୱ ମିତ୍ରେଣାଗ୍ନେ ମିତ୍ରଧେୟେ ଯତସ୍ତୁ ।
ସଜାତାନାଂ ମଧ୍ୟମସ୍ତା ଏଧି ରାଜ୍ଜାମଗ୍ନେ ବିହବ୍ୟୋ ଦୀଦିହୀହ ॥୫॥ ୫

ଅତି ନିହୋ ଅତି ସ୍ତ୍ରୀଧୋତ୍ୟଚିତ୍ତିମତ୍ୟରାତିମଗ୍ନେ ।
ବିଶ୍ୱା ହ୍ୟଗ୍ନେ ଦୁରିତା ସହସ୍ରାଥାସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ସହବୀରଂ ରୟିଂ ଦାଃ ॥୬॥ ୬

ଅନାଧୃଷ୍ୟୋ ଜାତବେଦା ଅନିଷ୍ଟତୋ ବିରାଜଗ୍ନେ କ୍ଷତ୍ରଭୃଦୀଦିହୀହ ।
ବିଶ୍ୱା ଆଶାଃ ପ୍ରମୁଞ୍ଚନ୍ତାନୁଷୀର୍ତ୍ତୟଃ ଶିବାଭିରଦ୍ୟ ପରି ପାହି ନୋ ବୃଧେ ॥୭॥ ୭

ବୃହସ୍ପତେ ସବିତର୍ବୋଧୟୈନଂ ସଂଶିତଂ ଚିହ୍ନଂତରାଂ ସଂ ଶିଶାଧି ।
ବର୍ଧୟୈନଂ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ବିଶ୍ୱ ଏନମନ୍ତୁ ମଦନ୍ତୁ ଦେବାଃ ॥୮॥ ୮

ଅମୁତଭୁକ୍ତାଦଧ ଯନ୍ୟମସ୍ୟ ବୃହସ୍ପତେ ଅଭିଶସ୍ତେରମୁଞ୍ଚିଃ ।
ପ୍ରତ୍ୟୌହତାମଶ୍ୱିନା ମୃତ୍ୟୁମସ୍ତ୍ରାଘେବାନାମଗ୍ନେ ଭିଷଜା ଶତୀଭିଃ ॥୯॥ ୯

ଉଦ୍ୟନ୍ତଂ ତମସସ୍ତୁରି ସ୍ୱଃ ପଶ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରମ୍ ।
ଦେବଂ ଦେବତ୍ରା ସୂର୍ଯ୍ୟମଗନ୍ତୁ ଜ୍ୟୋତିରୁତ୍ତମମ୍ ॥୧୦॥ (୧) ୧୦

ଉର୍ଧ୍ୱା ଅସ୍ୟ ସମିଧୋ ଭବତ୍ତୁର୍ଧ୍ୱା ଶୁକ୍ରା ଶୋଚୀଂଷ୍ୟଗ୍ନେଃ ।
ଦ୍ୟୁମତ୍ତମା ସୁପ୍ରତୀକସ୍ୟ ସୁନୋଃ ॥୧॥ ୧୧

ତନୁନପାଦସୁରୋ ବିଶ୍ୱବେଦା ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ଦେବଃ ।
ପଥୋ ଅନଞ୍ଜୁ ମଧ୍ୱା ଘୃତେନ ॥୨॥ ୧୨

ମଧ୍ୱା ଯଜ୍ଞଂ ନକ୍ଷତ୍ରେ ପ୍ରୀଣାନୋ ନରାଶଂସୋ ଅଗ୍ନେ ।
ସୁକୃଘେବଃ ସବିତା ବିଶ୍ୱବାରଃ ॥୩॥ ୧୩

ଅଛାୟମେତି ଶବସା ଘୃତେନେଳାନୋ ବହ୍ନିର୍ନମସା ।
ଅଗ୍ନିଂ ସୁରୋ ଅଧ୍ୱରେଷୁ ପ୍ରୟସୁ ॥୪॥ ୧୪

ସ ଯକ୍ଷଦସ୍ୟ ମହିମାନମଗ୍ନେଃ ସ ଇଂ ମନ୍ତ୍ରା ସୁପ୍ରୟସଃ ।
ବସୁଶ୍ଚେତିଷ୍ଠୋ ବସୁଧାତମଶ୍ଚ ॥୫॥ ୧୫ (୧୭୪୭)

ଦ୍ୱାରୋ ଦେବୀରନ୍ତସ୍ୟ ବିଶ୍ୱେ ବ୍ରତା ଦଦନ୍ତେ ଅଗ୍ନେଃ ।
ଉରୁବ୍ୟତସୋ ଧାମ୍ନା ପତ୍ୟମାନାଃ ॥୬॥ ୧୬

ତେ ଅସ୍ୟ ଯୋଷଣେ ଦିବ୍ୟେ ନ ଯୋନା ଉଷାସାନକ୍ତା ।
ଇମଂ ଯଜ୍ଞମବତାମଧ୍ୱରଂ ନଃ ॥୭॥ ୧୭

ଦୈବ୍ୟା ହୋତାରା ଉର୍ଧ୍ୱମଧ୍ୱରଂ ନୋଃଗ୍ନେର୍ଜିହ୍ୱାମଭି ଗୃଣୀତମ୍ ।
କୃଶୁତଂ ନଃ ସ୍ୱିଷ୍ଟମ୍ ॥୮॥ ୧୮

ତିସ୍ରୋ ଦେବୀର୍ବର୍ତ୍ତରେଦଃ ସଦଢ୍ଵିଳା ସରସ୍ବତୀ ଭାରତୀ । ମହୀ ଗୃଣାନା ॥୯॥ ୧୯

ତନ୍ନସ୍ତୁରୀପମଦ୍-ଭୂତଂ ପୁରୁଷୁ ତ୍ବଷ୍ଟା ସୁବୀରମ୍ ।
ରାୟସ୍ତୋଷଂ ବି ଷ୍ୟତୁ ନାଭିମସ୍ତେ ॥୧୦॥ ୨୦

ବନସ୍ତତେଽବ ସୃଜା ରରାଶସ୍ତନା ଦେବେଷୁ ।
ଅଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟଃ ଶମିତା ସୁଦୟାତି ॥୧୧॥ ୨୧

ଅଗ୍ନେ ସ୍ବାହା କୃଣୁହି ଜାତବେଦ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ହବ୍ୟମ୍ ।
ବିଶ୍ଵେ ଦେବା ହବିରିଦଂ ଭୁଷନ୍ତାମ୍ ॥୧୨॥ (୨) ୨୨

ପୀବୋ ଅନ୍ନା ରୟିବୃଧଃ ସୁମେଧାଃ ଶ୍ଵେତଃ ସିଷକ୍ତି ନିୟୁତାମଭିଶ୍ରୀଃ ।
ତେ ବାୟବେ ସମନସୋ ବି ତସ୍ମୈର୍ବିଶ୍ଵେନ୍ନରଃ ସ୍ବପତ୍ୟାନି ଚକ୍ରୁଃ ॥୧॥ ୨୩

ରାୟେ ନୁ ଯଂ ଜଞ୍ଜତୁ ରୋଦସୀମେ ରାୟେ ଦେବୀ ପିଷଣା ଧାତି ଦେବମ୍ ।
ଅଧ ବାୟୁଂ ନିୟୁତଃ ସଶ୍ଚତ ସ୍ବା ଭତ ଶ୍ଵେତଂ ବସୁଧିତିଂ ନିରେକେ ॥୨॥ ୨୪

ବାୟୁରଗ୍ରେଗା ଯଜ୍ଞପ୍ରୀଃ ସାକଂ ଗନ୍ଧନସା ଯଜ୍ଞମ୍ ।
ଶିବୋ ନିୟୁଦ୍-ଭିଃ ଶିବାଭିଃ ॥୩॥ ୨୫

ପ୍ର ଯାଭିର୍ଯାସି ଦାଶ୍ଵାଂସମଜ୍ଞା ନିୟୁଦ୍-ଭିର୍ବାୟ ଇଷ୍ଟୟେ ଦୁରୋଶେ ।
ନି ନୋ ରୟିଃ ସୁଭୋଜସଂ ଯୁବସ୍ବ ନି ବୀରଂ ଗବ୍ୟମଶ୍ଵ୍ୟଂ ଚ ରାଧଃ ॥୪॥ ୨୬

ବାୟୋ ଯେ ତେ ସହସ୍ରିଣୋ ରଥାସସ୍ତେଭିରା ଗହି ।
ନିୟୁତ୍ବାହସୋମପୀତୟେ ॥୫॥ ୨୭

ଏକୟା ଚ ଦଶଭିଷ୍ଟ ସ୍ବଭୂତେ ଦ୍ଵାଭ୍ୟାମିଷ୍ଟୟେ ବିଂଶତୀ ଚ ।
ତିସ୍ତ୍ରୈଷ୍ଟ ବହସେ ତ୍ରିଂଶତା ଚ ନିୟୁଦ୍-ଭିର୍ବାୟ ଇହ ତା ବି ମୁଞ୍ଚି ॥୬॥ ୨୮

ନିୟୁତ୍ତାନ୍ତାୟ ଆ ଗହ୍ୟୟଃ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ।

ଗନ୍ତାସି ସୁନ୍ଦତୋ ଗୃହମ୍ ॥୭॥ ୨୯

ବାୟୋ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ମଧ୍ୟୋ ଅଗ୍ରଂ ଦିବିଷ୍ଟିଷୁ ।

ଆ ଯାହି ସୋମପୀତୟେ ସ୍ବାହୌ ଦେବ ନିୟୁତ୍ତତା ॥୮॥ ୩୦

ଆ ନୋ ନିୟୁଦ୍-ଭିଃ ଶତନୀଭିରଧିରଃ ସହସ୍ରିଣୀଭିରୁପ ଯାହି ଯଜ୍ଞମ୍ ।

ବାୟୋ ଅସ୍ଥିତ୍ସବନେ ମାଦୟସ୍ତୁ ଯୁୟଂ ପାତ ସ୍ବସ୍ତିଭିଃ ସଦା ନଃ ॥୯॥ ୩୧

ତବ ବାୟ ଋତୟତେ ତ୍ବଷ୍ଟୁର୍ଜାମାତରଦ୍-ଭୂତ ।

ଅବାଃସ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ॥୧୦॥ (୩) ୩୨

ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ଇତ୍ୟେଷଃ ।

ୟେନ ଦୈରୁଗ୍ରା ପୃଥିବୀ ତ ଦୃଳହା ଯେନ ସ୍ବ ସ୍ତୁତିତଂ ଯେନ ନାକଃ ।

ୟୋ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ରଜସୋ ବିମାନଃ କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ବେ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥୧॥ ୩୩ (୧୭୭୪)

ୟଂ କ୍ରନ୍ଦସୀ ଅବସା ତସ୍ତଭାନେ ଅତ୍ତୈଷେତାଂ ମନସା ରେଜମାନେ ।

ୟତ୍ରାଧି ସୁର ଉଦିତୋ ବିଭାତି କର୍ତ୍ତ୍ବେ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥୨॥ ୩୪

ଆପୋ ହ ଯଦ୍-ବୃହତୀର୍ବିଶ୍ବମାୟଙ୍ଗର୍ଭଂ ଦଧାନା ଜନୟନ୍ତୀରଗ୍ନିମ୍ ।

ତତୋ ଦେବାନାଃ ସମବର୍ତ୍ତତାସୁରେକଃ କର୍ତ୍ତ୍ବେ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥୩॥ ୩୫

ୟଶ୍ଚିଦାପୋ ମହିନା ପର୍ଯ୍ୟପଶ୍ୟଞ୍ଚଂ ଦଧାନା ଜନୟନ୍ତୀର୍ଯଜ୍ଞମ୍ ।

ୟୋ ଦେବେଷ୍ଟଧି ଦେବ ଏକ ଆସୀକ୍ଷର୍ତ୍ତ୍ବେ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ।

ମା ନୋ ହିଂସୀଜ୍ଞନିତା ଯଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଯୋ ବା ଦିବଃ ସତ୍ୟଧର୍ମା ଜଜାନ ।

ୟଶ୍ଚାପଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରା ବୃହତୀର୍ଜଜାନ କର୍ତ୍ତ୍ବେ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ।

ପ୍ରଜାପତେ ନ ତ୍ବଦେତାନ୍ୟନ୍ୟୋ ବିଶ୍ବା ଜାତାନି ପରି ତା ବଭୂବ ।

ୟଜ୍ଞାମାସ୍ତେ ଜୁହୁମସ୍ତନ୍ନୋ ଅସ୍ତୁ ବୟଃ ସ୍ୟାମ ପତୟୋ ରୟୀଶାମ୍ ॥୪॥ (୪) ୩୬

ଅଗ୍ନି ଆୟୁଃଷି ପବସ ଆ ସୁବୋର୍ଜମିଷଂ ଚ ନଃ ।

ଆରେ ବାଧସ୍ତୁ ଦୁଃସ୍ତନାମ୍ ॥୧॥ ୩୭

ଅଗ୍ନେ ପବସ୍ତୁ ସ୍ୱପା ଅସ୍ତେ ବର୍ଷଃ ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।

ଦଧତ୍ୱିଂ ମୟି ପୋଷମ୍ ॥୨॥ ୩୮

ଅଗ୍ନିରୂଷିଃ ପବମାନଃ ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟଃ ପୁରୋହିତଃ ।

ତମୀମହେ ମହାଗୟମ୍ ॥୩॥ ୩୯

ଅଭି ତ୍ୱା ଶୂର ନୋନୁମୋଽଦୁର୍ୟା ଇବ ଧେନବଃ ।

ଇଶାନମସ୍ୟ ଜଗତଃ ସ୍ୱର୍ଦ୍ଧଶମୀଶାନମିନ୍ଦ୍ର ତସ୍ତୁଷଃ ॥୪॥ ୪୦

ନ ତ୍ୱାବାଂଠ ଅନ୍ୟୋ ଦିବ୍ୟୋ ନ ପାର୍ଥିବୋ ନ ଜାତୋ ନ ଜନିଷ୍ୟତେ ।

ଅଶ୍ୱାୟନ୍ତୋ ମଘବନ୍ତିନ୍ଦ୍ର ବାଜିନୋ ଗବ୍ୟନ୍ତସ୍ତା ହବାମହେ ॥୫॥ ୪୧

ତ୍ୱାମିଦି ହବାମହେ ସାତୌ ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।

ତ୍ୱାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଟିନ୍ଦ୍ର ସପ୍ତତିଂ ନରସ୍ତ୍ୱାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ୱର୍ବତଃ ॥୬॥ ୪୨

ସ ତ୍ୱଂ ନଶ୍ୱିତ୍ର ବଜ୍ରହସ୍ତ ଧୃଷ୍ଣୟା ମହଃ ସୁବାନୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।

ଗାମଶ୍ୱଂ ରଥ୍ୟମିନ୍ଦ୍ର ସଂ କିର ସତ୍ରା ବାଜଂ ନ ଜିଗ୍ୟୁଷେ ॥୭॥ ୪୩

କୟା ନଶ୍ୱିତ୍ର ଆ ଭୁବଦୂତୀ ସଦାବୃଧଃ ସଖା ।

କୟା ଶଚିଷ୍ଟୟା ବୃତା ॥୮॥ ୪୪

କସ୍ତ୍ୱା ସତ୍ୟୋ ମଦାନାଂ ମଂହିଷୋ ମସ୍ତଦନ୍ଧସଃ ।

ଦୃଳହା ଚିଦାରୁଜେ ବସୁ ॥୯॥ ୪୫

ଅଭୀ ଷୁ ଶଃ ସଖୀନାମବିତା ଜରିତୃରଶାମ୍ ।

ଶତଂ ଭବାସ୍ତୁତୟେ ॥୧୦॥ ୪୬

ଯଜ୍ଞାୟଜ୍ଞା ବୋ ଅଗ୍ନୟେ ଗିରାଗିରା ଚ ଦକ୍ଷସେ ।

ପ୍ରପ୍ର ବୟମମୃତଂ ଜାତବେଦସଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶଂସିଷମ୍ ॥୧୧॥ ୪୭

ଉର୍ଜୋ ନପାତଂ ସ ହିନାୟମସ୍ତୟୁର୍ଦ୍ଧାଶେମ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।

ଭୁବଦ୍ବାଜେଷ୍ଠବିତା ଭୁବଦ୍ବ୍ୟ ଉତ ତ୍ରାତା ତନୁନାମ୍ ॥୧୨॥ (୫) ୪୮

ସଂବସୁରୋଽସି ପରିବସୁରୋଽସୀଦାବସୁରୋଽସୀଦ୍ବସୁରୋଽସି ବସୁରୋଽସି ।

ଉଷସସ୍ତେ କଳ୍ପନ୍ତାମହୋରାତ୍ରାସ୍ତେ କଳ୍ପନ୍ତାମର୍ଯ୍ୟମାସାସ୍ତେ କଳ୍ପନ୍ତାଂ ମାସାସ୍ତେ କଳ୍ପନ୍ତାମୃତବସ୍ତେ
କଳ୍ପନ୍ତାଂ ସଂବସୁରସ୍ତେ କଳ୍ପନ୍ତାମ୍ ॥୧॥ ୪୯

ପ୍ରେତ୍ୟା ଏତୈ୍ୟ ସଂ ଚାଞ୍ଚି ପ୍ର ଚ ସାରୟ ।

ସୁପର୍ଣ୍ଣତିଦସି ତୟା ଦେବତୟାଞ୍ଜିରସ୍ପଦ୍ ଧ୍ରୁବଃ ସୀଦ ॥୨॥ (୬) ୫୦ (୧୭୮୧)

ସମାସ୍ତା ଦଶ ॥୧୦॥ ଉର୍ଧ୍ୱା ଦ୍ୱାଦଶ ॥୧୨॥ ପୀବୋ ଅନ୍ନାଦଶ ॥୧୦॥

ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଶ୍ଚତସ୍ରଃ ॥୪॥ ଅଗ୍ନ ଆୟୁଃଷି ଦ୍ୱାଦଶ ॥୧୨॥ ସଂବସୁରୋ ଦ୍ୱେ ॥୨॥

ଷତନୁବାକେଷୁ ପଞ୍ଚାଶତ୍ ॥୫୦॥

॥ ଇତି ଶୁକ୍ଲୟଜୁଃକାଶ୍ୟସଂହିତାୟାଂ ଏକୋନତ୍ରିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୨୯ ॥

